

Això va sobre els refugiats?

Mauri Rayo, Cristian López Figuera, Marina Arcos

A l'escola tendim a parlar molt de continguts i de competències, però no sempre trobem la manera d'endinsar-nos en tot plegat. Aquest projecte tracta sobre una investigació en la qual vam entrar de manera casual i que es va convertir en una onada de reflexions per construir un món millor. Més que mai, l'esperit crític i l'aprendre a aprendre van passar a un primer pla.

▣ **PARAULES CLAU:** refugiats, aprendre a aprendre, projecte interdisciplinari, treball cooperatiu, assemblea, sensibilització, empatia, motivació, treball en equip.

▶ No és possible! Només fa vint-i-cinc anys que hi va haver una guerra a Europa!? ◀

Aquesta va ser la pregunta que va fer l'Aleix el dia que vam veure les fotografies del Marc. I és que la nostra intenció era mostrar als nois i noies la cruesa del conflicte dels Balcans per entendre millor com es viu en temps de guerra.

De manera inesperada va iniciar-se un procés de recerca i de reflexió profundes. En aquell moment vam decidir que havíem de parar màquines i redirigir la nostra mirada cap a un projecte d'envergadura excepcional.

Inici de viatge: l'assemblea i la presa de decisions

I així va ser. Primerament, decidir en assemblea on podríem centrar el focus. I en aquella reunió, plena d'aportacions excepcionals, vam fer el primer gir. No volíem només investigar els processos de la guerra, els bàndols o les ideologies, sinó que també volíem preguntar-nos per les

De manera inesperada va iniciar-se un procés de recerca i de reflexió profundes

EN LA PRÀCTICA

Drets humans

CS

EN LA PRÀCTICA

persones i pels seus destins. I aquí va ser on algú va dir:

▶ Això va sobre els refugiats, oi? ◀

Tothom va assentir. En aquell moment vam creure oportú que els infants reflexionessin i anotessin per parelles els temes que no hi podien faltar. Després de trenta minuts hi apareixien propostes com ara: «Concepte de refugiats», «Països en crisi», «Europa, somni o malson?», «Lleis per als refugiats o vida en els camps». En total teníem dotze enunciats, cinquanta alumnes i moltes ganes d'ajudar i d'entendre.

Eren temes molt densos, més a prop de secundària que no pas del final de primària, però havíem de provar-ho. Si més no, tot quedaria en una investigació que ens ajudaria a tractar conceptes matemàtics i lingüístics. Amb tot, **un cop més, vam constatar que, si deixem volar els infants, van més enllà del que podem arribar a creure.**

Nos organizamos

Era el moment de muntar els grups, i un cop més vam decidir que treballaríem les dues classes del mateix curs conjuntament. Ja hi estàvem acostumats, perquè ens encantava fer coses plegats. Ja quedaven lluny aquelles frases: «Jo amb els del B no hi vull treballar» o «A veure, són els de l'altra classe, perquè hem

*Quantes noves oportunitats s'havien creat en dos anys!
Quantes noves amistats s'havien forjat!*

d'estar junts?» Quantes noves oportunitats s'havien creat en dos anys! Quantes noves amistats s'havien forjat!

Alguns alumnes ens van demanar de liderar els diferents grups. Els uns ho feien per interès personal, com la Júlia:

▶ Mauri, la meua mare és advocada i ens pot ajudar a investigar les lleis. ◀

Els altres, per tenir noves oportunitats:

▶ Cristian, estem acabant sisè i encara no he dinamitzat cap grup, creus que ho podria fer? ◀

Preguntes plenes d'intencions i d'esperances, però, sobretot, farcides d'emoció.

Un cop trobats els caps de grup, calia fer-ne les agrupacions. I aquest sempre és el moment de més rebombori: els que volen anar amb els amics, els que només pensen a ajuntar-se amb els que creuen que treballaran més, etc. Però aquesta vegada era ben diferent. Volien avançar i volien treballar segons el tema que els interessés més. En només quinze minuts teníem preparats els grups i, sorpresa!, no volien càrrecs, perquè s'ho repartien

de tal manera que tots farien de tot. No hi hauria secretari, ni encarregat de material, ni portaveu.

Preparem el full de ruta

Arribats en aquell punt, els grups es reunien i pactaven els apartats, el calendari, les activitats que exposarien i el treball extra relacionant matemàtiques i art (aquesta última part cal dir que els la vam proposar nosaltres, i és que ja feia dos anys que intentàvem crear un fil conductor entre aquestes dues àrees i... els infants ho van acceptar de bon grat).

Mentrestant, **l'equip docent de sisè vam crear unes rúbriques d'avaluació que donessin resposta a l'experiència que teníem davant.** Aquestes rúbriques parlaven sobre l'expressió oral, el treball en equip, la part matemàtica, l'artística o els valors.

Com no podia ser de cap més manera, vam compartir aquestes rúbriques amb l'alumnat perquè fos conscient sobre el que podíem fer i de quina manera ho volíem avaluar. Eren rúbriques autoavaluatives i coavaluatives, i aquesta vegada, igual com havia succeït al llarg de tot aquell curs, serien interactives gràcies a l'aplicació Additio.

Primera parada: l'escolta i la reflexió

Genial! Ja ho teníem tot preparat per poder avançar, i aleshores s'iniciava un camí

cap a la consciència compartida i l'esperit crític. Enmig de la investigació, sorgien comentaris del tipus:

- ▶ > És impossible que ningú s'adoni d'això. Els governs es comprometen a complir unes taxes d'acolliment, les incompleixen i ningú diu res? (Roger)
- > Si tantes guerres hem tingut a la història i continuem cometent els mateixos errors, on ens estem equivocant? (Julían) ◀

El més complicat de tot plegat era que estàvem massa acostumats a donar respostes a preguntes, i aquesta vegada la idea no era aquesta, sinó plantejar qüestions que ens fessin reflexionar. En aquell punt vam creure que seria essencial trobar persones que ens expliquessin la situació de primera mà i que l'alumnat fos coneixedor de la problemàtica amb els millors agents, els que havien estat al peu del canó.

I, ves per on, en aquella època la Marina treballava amb nosaltres. Ella era una estudiant en pràctiques excepcional que coneixia persones que havien estat coo-

Estàvem massa acostumats a donar respostes a preguntes, i aquesta vegada la idea no era aquesta, sinó plantejar qüestions que ens fessin reflexionar

perant en camps de refugiats a Idomeni (Grècia). Aprofitant l'avinentsa, les vam convidar per tal que ens expliquessin les seves experiències.

Vam aprofitar aquestes visites per treballar textos com ara l'entrevista o l'enquesta, fet que va donar tot el sentit al concepte d'escriure (aquesta vegada no feien pràcticament cap falta d'ortografia), i les preguntes eren molt més raonades (potser allò de donar valor i emoció al que fem té més sentit del que ens creiem).

Després d'aquestes trobades va aparèixer un altre regal davant dels nostres ulls, el Massoud, gendre d'una mestra jubilada de l'escola i treballador en l'àrea dels refugiats. Quan va conèixer la nostra investigació, no va dubtar de venir a explicar-nos la part més tècnica de l'acolliment (documentació, lleis, etc.).

A mig camí: practiquem amb les companyes i els companys

Després de tres setmanes plenes d'intensitat i de dedicació extrema, el projecte anava finalitzant i els grups es preparaven per fer les seves exposicions, que estaven formades per dues parts: la informativa i la matemàtica. Respecte a la part informativa, cada equip ens havia d'explicar les seves investigacions i concloure amb una reflexió sobre el tema (imatge 1).

Cada equip ens havia d'explicar les seves investigacions i concloure amb una reflexió sobre el tema

EN LA PRÀCTICA

Drets humans

CS

Prèviament a aquestes exposicions vam aprofitar un material que ens va compartir el CRP de Sant Cugat del Vallès per poder-lo traspasar a l'alumnat. En aquell PowerPoint s'explicava el que calia tenir en compte per poder realitzar una bona exposició.

Cert era que després de dos anys treballant exposicions orals amb l'alumnat, el seu camí en aquest sentit era molt positiu, però sempre trobes coses que

Imatge 1. Practiquem amb les companyes i els companys les exposicions orals de les nostres investigacions

EN LA PRÀCTICA

t'aporten uns altres punts de vista, i cal dir que els va ajudar molt.

I va arribar el gran dia: les exposicions davant dels companys i companyes. Cada grup que sortia ens deixava més bocabadat que l'anterior. **Eren investigacions excepcionals, plenes de dades extretes dels webs de referència en el tema**, i amb unes conclusions per escriure'n un llibre, com aquesta de l'Imad:

- El futur dels refugiats passa per nosaltres mateixos. Si volem, podem. Només s'ha de tenir coratge i determinació. ◀

Cada grup era avaluat per un altre grup, pels mestres i per ells mateixos, i les da-

Imatge 2. Recreació d'un camp de refugiats

des extretes a l'aplicació parlaven per si mateixes.

I no només respecte a les explicacions, sinó també pel que es referia a les demostracions matemàtiques. Hi havia grups que havien d'explicar-nos l'àrea d'una embarcació rodona utilitzada per alguna persona per creuar el mar. I aquí, sense saber com es treballava l'àrea de la circumferència, els infants van arribar a la conclusió d'on sortia el nombre pi, i, encara més, d'explicar-nos-ho a tots. I si encara semblava poc, de dissenyar una barca amb plàstics i cordes perquè tots poguéssim entendre com d'inhumà era el camí que havia de recórrer aquella colla de persones.

Aquest fet va donar la idea a un altre grup per crear un vaixell de plàstic senzill on es demostrés com moltes màfies facilitaven ben poca benzina als ocupants de les llanxes (solament un 35% de la quantitat necessària), i reptar-nos a proporcionar només aquesta energia al vaixell (utilitzant un globus i una canyeta) i veure on quedaven aturats al mar. Més gràfic impossible.

Arribant a port: ens posem a la seva pell

Tot el procés havia arribat pràcticament al final. Aleshores només ens quedava sensibilitzar la comunitat educativa més propera sobre la qüestió que havíem tre-

Imatge 3. Familiar de l'escola participant en el recorregut que vam preparar per sensibilitzar tothom sobre la situació que pateixen els refugiats

ballat. I així va ser com vam organitzar una gran exposició al passadís de la nostra planta, i una recreació d'un camp de refugiats i una escola en guerra a les nostres aules (imatge 2).

Era impactant, iniciàvem l'activitat amb dos camins separats per tanques, el de la gent amb passaport i el de la que no el podia utilitzar per viatjar. Tot eren problemes per a les persones del segon grup (per cert, el més nombrós): tanques, cues, fred, controls constants, enganys... I, al final, per acabar a Europa, on es trobaven que tot el que els havien dit sobre el vell continent era mentida.

Ens quedava sensibilitzar la comunitat educativa més propera sobre la qüestió que havíem treballat. I així va ser com vam organitzar una gran exposició al passadís de la nostra planta, i una recreació d'un camp de refugiats i una escola en guerra a les nostres aules

Els del grup amb passaport podien veure fotografies de les quals calia escriure el peu de foto; un mapa del món fet a escala (aquest va ser un altre gran repte per a tothom), en què es podien veure els països en conflicte, els llocs on s'acollien més refugiats i les rutes de refugi més utilitzades; cartes d'infants refugiats que buscaven una resposta

encoratjadora, i, finalment, una aula d'un país que de cop entra en guerra (imatge 3).

Reflexió final: Podem canviar-ho tot

Ara, al final del camí, hem decidit fer aquest escrit explicatiu com a part del nostre projecte de sensibilització, perquè,

com deia la nostra investigació matemàtica:

- ▶ Si dues persones fan una xerrada, i d'aquestes dues xerrades surten dues persones més que expliquen la situació a la resta i així exponencialment, la força de cada persona és il·limitada. (Paula) ◀

EN LA PRÀCTICA

HEM PARLAT DE:

- Drets humans.
- Empatia.
- Aprenentatge cooperatiu.
- Aprenentatge significatiu / significativitat.

AUTORIA

Mauri Rayo López
Cristian López Figuera
Marina Arcos
 Escola L'Olivera.
 Sant Cugat del Vallès
 rcarcosmarina@gmail.com
 mrayo6@xtec.cat
 clope38@xtec.cat

Aquest article fou rebut a GUIX. ELEMENTS D'ACCIÓ EDUCATIVA el mes de març de 2018 i acceptat el mes d'agost de 2018 per ser-hi publicat.

Connectem la teva escola?

Licència per a ESCOLA OLIVERA

Smart Education amb eduzone
 Gestiona amb seguretat l'accés a Internet
 amb informes per a la millora del rendiment acadèmic,
 la detecció d'assetjament escolar o les addiccions digitals

Connectem? ☎ (+34) 93 85 85 236 ✉ info@eduzone.cat 🌐 www.eduzone.cat